

B. Tamás-Tarr Melinda

Egy olaszországi hungarikum: a ferrarai olasz-magyar kulturális és irodalmi folyóirat bemutatása, hungarológiai aspektusai

OSSERVATORIO LETTERARIO

***** Ferrara e l'Altrove *****

ANNO XIV – NN. 73/74

MARZO-APRILE / MAGGIO-GIUGNO 2010

FERRARA

Rassegna di poesia, narrativa, saggistica,
critica letteraria - cinematografica - pittorica e di altre Muse

Periodico Bimestrale di Cultura

ISSN: 2036-2412

Osservatorio Letterario – Ferrara e l'Altrove
EDIZIONE CULTURALE O.L.F.A.

B. Tamás-Tarr Melinda

Egy olaszországi hungarikum: a ferrarai olasz-magyar kulturális és irodalmi folyóirat bemutatása, hungarológiai aspektusai (Részleges történet)

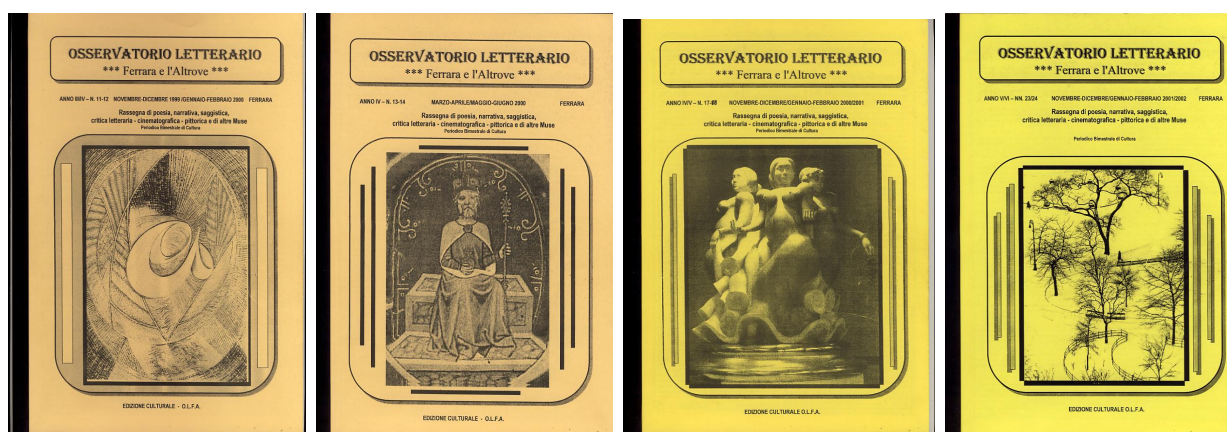
A kulturális- és irodalmi periodika megjelenési körülményeiről

Az észak-olaszországi, ferrarai kulturális és irodalmi periodika neve: *Osservatorio Letterario Ferrara e l'Altrove* (O.L.F.A.). A címlapon a folyóirat neve alatt olvasható: „Rassegna di poesia, narrativa, saggistica, critica letteraria – cinematografica – pittorica e di altre Muse”. Magyarul: *Irodalmi Figyelő Ferrara és Egyebüti* (I.F.F.E.): A költészet, próza, esszé, irodalom-, filmkritika, festészet és más Múzsák szemléje.» A folyóirat jogi felelős igazgatója, főszerkesztője, kiadója: B. Tamás Tarr Melinda, alias Dr. Bonani Gian Obertoné Dr. Tamás-Tarr Melinda, azaz szerény személyem.

Mivel a kilencvenes évek végéhez érve sem sikerült biztos és állandó állást szerezni, csak rövid lejáratú, alkalmi fordítói, tolmácsolási, nyelvi- és kulturális közvetítői és oktatói megbízatásokat és hogy szellemileg el ne satnyuljak, állandó szellemi munkát biztosítsak magamnak, az újságírást gyakorolhassam, hogy felvételt nyerhessek az olasz újságírók szövetségébe 1997. októberében megalapítottam az *Osservatorio Letterario – Ferrara e l'Altrove* (röviden *O.L.F.A.* vagy *Osservatorio Letterario*) c. kéthavi irodalmi és kulturális folyóiratot, s ebben a hónapban publikáltam a 22 oldalas első és kísérleti számát, a 2007./0. számot, amely azóta már 99-250 oldal közötti könyvterjedelművé gyarapodott. A 0-1. számok kísérleti számok voltak, a 2. és a 3. szám a *Fantasy* újdonsült ferrarai folyóirat mellékleteként jelent meg, s 1998. április 14-i 98/6-os cégbírósi bejegyzéstől a 4. szám már önálló folyóiratként jelent meg (ld. fent a képeket). A lapalapítással az is volt célom, hogy legalább, ha más módon is, de tovább folytathassam tanári hivatásom, a magyar-történelem- és olasz oktatómunkámat, ezúton is végezhessem nyelvi- és kulturális közvetítői tevékenységemet, valamint, hogy ne várjam hiába a szerkesztőségektől, kiadóktól kapott üres ígéreteket – amelyek a mai napig sem teljesültek –, hogy hangot adjak mindazon tehetségeknek, akik a hivatalos kánonon kívül állnak..... A fent felsorolt motivációk mellett e non-profit, individuális, kereskedelmi kívüli sajtóvállalkozásom létrehozásához ötletet adtak a technikai tényezők is: a nemzetközi és olasz nemzeti pályázatokra készített irodalmi alkotásaimat, cikkeimet, a napilapok és folyóiratok szerkesztőségeibe küldött hozzászólásaimat hagyományos hordozható mechanikus írógéppel írtam. Hogy éjjel ne zavarjam a családot és a szomszédokat a billentyű-kopogtatással, egy villanyírógépet kaptam ajándékba. Csakhogy az eladó elfelejtette közölni, hogy csak alkalmankénti s maximum 20 perces levélíráshoz alkalmas ez a szerkentyű, nem pedig órákig tartó írásra. Bizony, ezen ismeret hiányában azonnal leégettem a motort, az írógép nem bírta az általam diktált több mint nyolc órás üzemeltetést. Így férjem megajándékozott egy számítógéppel és egy nyomtatóval, majd pedig 1999-ben internettel. Az előfizetett irodalmi folyóiratokat lapozgatva, s a számítógépet használva felvillant az a gondolat, hogy tulajdonképpen én is meg tudnék szerkeszteni egy teljes folyóiratot. Ezt a felvilágosítást hamarosan tett követte: megszületett a kulturális és irodalmi periodikám és folyóiratom 0. kísérleti

számának megjelenési hónapjában, egy járási irodalmi rendezvény alkalmából, a hivatalos bemutatására is sor került. Mivel a több mint harminc díj elnyerése miatt nevem ismertté vált – amiről a helyi, megyei és az országos napilapok Olaszország szerte és külföldön is hírt adtak –, valamint a különféle megyei és országos napilapokba beküldött, majd megjelentetett ingyenes publikációimnak köszönhetően, még a folyóirat megjelenése előtt az általam meghirdetett és szétküldött nemzetközi irodalmi pályázatokra szép számmal jelentkeztek résztvevők. 7 éven keresztül az alábbi levelező irodalmi pályázatokat szerveztem és bonyolítottam le: *Premio Letterario Internazionale Janus Pannonius*, *Praemium Auctoris*, *Premio Almanacco*, *Premio Selezione*. Ezeknek a részvételi díjából fedeztem a díjazott és kiemelt szerzők jutalmait – emléktáblák, kupák, pergamen oklevelek beszerzési költségeit, a nyertesek és kiemelt antológiája és önálló irodalmi füzetek publikálásának kiadásait – valamint az adminisztrációs és szervezési költségeket, a folyóirat cégbírói bejegyzésének illetékeit, valamint a folyóirat kiadási és postázási költségeit. Ehhez járult egy éven keresztül (1998/1999) egy biztosító társaság kéthavonkénti kétszázezer lírás támogatása, ami aztán véglegesen megszűnt... Ezután négy esztendeig csak az egyszerű és támogató előfizetésekre (ld. <http://www.osservatorioletterario.net/chi.htm>) és az irodalmi pályázati részvételi díjakra támaszkodhattam. A folyóirat működésének 5-6-7. esztendejében viszont jelentősen megcsappant a pályázók száma, így beláthatatlan időre először a *Praemium Auctoris* és *Premio Selezione* pályázatokat függesztettem fel, s az utolsó (7.) évben pedig a fennmaradó kettőt. Factotum lévén még a mai napig nem tudtam újraindítani ezeket az irodalmi pályázatokat, mert a folyóirat megnövekvő és egyre összetettebb és komplikáltabb munkálatai és egyéb elfoglaltságaim nem teszik lehetővé ennek a plusz és nagy energiát felemésztő tevékenységnek az ellátását. Ezen csekély bevételen kívül a folyóirat semmiféle anyagi támogatásban nem részesült s mivel az előfizetések nem fedezték és nem is fedezik manapság sem a megjelentetési és postázási költségeket, az évek során összegyűjtött alkalmi honoráriumaimból és a férjemtől havonta biztosított apanázsomból álltam és állom ma is. Ez utóbbi is veszélyben a világválság miatt: több mint egy esztendeje a család megélhetését biztosító egyetlen biztos keresettel rendelkező férjemet is sújtja, – nem sokkal a nyugdíjazása előtt – ami havi nem kis jövedelemcsökkenéssel jár. A világ minden tájáról leginkább a kispénzü magánszemélyek – akik ennek ellenére nem sajnálják a kultúrától ezt az áldozatot –, egy észak-olaszországi könyvtár és egy tiszteletbeli magyar konzulátus fizetnek elő, semmiféle erre hivatott magyarországi vagy olaszországi bank, oktatási vagy kulturális intézmény nem támogatta és támogatja ezen egyáltalán nem jelentéktelen, magas színvonalú missziómat. Bizony elég lehangoló...

A periodika profilja

Ezen individuális sajtó- és kiadó vállalkozásom fent jelzett célkitűzései mellett a mai napig fontos feladatommak tartom a tehetségek felkutatását, hangot adni azoknak, akiket a harsogó média nagyobb orgánumai elhallgatnak vagy egyszerűen tudomást sem vesznek róluk, a lehetőségekhez képest elsősorban a magyar és olasz kultúra, irodalom stb. bemutatását, valamint más nemzetek alkotásaira való kitekintést tartottam szemem előtt. A folyóirat elsődlegesen italianisztikai- és hungarológiai profilú sajtótermék. Jelen bemutatásomban ez utóbbit hangsúlyozom. Az ingyenes

távmunkatársaim és egyéb klasszikus és kortárs szerzőim munkáinak beválogatását követően a folyóirat összeállítása, megszerkesztése, az első eredeti példány kinyomtatása, a példányok összefűzése, postázása mind az én munkám. Ehhez még hozzájön a saját cikkeim, tanulmányaim, műfordításaim és egyéb írásaim elkészítése is. Kezdetben az általam kiírt irodalmi pályázatok nyerteseinek, jelzettjeinek munkái, majd pedig még a publikálásra érdemesített alkotások töltötték be az olasz nyelvű rovatokat. Az interneten való megjelenéstől viszont már folyamatosan jönnek a világ minden tájáról az olasz, spanyol, francia, magyar nyelvű ajánlatok az esetleges publikálás reményében, amelyek közül eddig még bőven válogathatok. Természetesen magam is meghívok általam arra érdemes szerzőket. Sajnos a fent jelzett anyagi helyzetem miatt nem tudok tiszteletdíjat és tiszteletpéldányt biztosítani. Annak örülök, hogy a 14. esztendőbe lépve még mindig jelen van a jó hírű folyóiratom.

A legelső szám A4-es formátumú, 22 oldalas vékony kis periodika volt, a borítólapot a legelső, számítógéppel rajzolt geometriai illusztrációmmal díszítettem.

A legelső, a 0. szám az alábbi tartalommal indult: a vezércikkemet máris egy magyar vonatkozású rövid tanulmányom követi *Chi era Janus Pannonius? (Ki volt Janus Pannonius?)* az alábbi olasz nyelvű epigrammáival, az én fordításomban tolmácsolva: *Laus Guarini, De eodem, Ad Leonellum Ferrariae principem*, valamint néhány latin nyelvű epigrammája és egy Itáliában írt elégiája olvasható. Ebben a számban kevés – de a jelenlegi folyóirat alapját adó – rovat található, s azok

elhelyezésének sorrendje még nem végleges. A *Grandi tracce...* (Nagy nyomok...) és *Chi l'ha scritto? Indagini letterarie* (Ki írta? Irodalmi nyomozások), *Profilo d'Autore* (Szerzői profil) időnként kimaradó, de alkalmanként vissza-visszatérő rovatok.

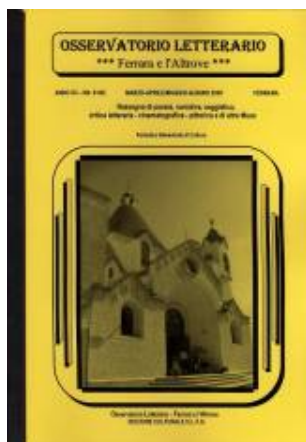
A következő számok terjedelme fokozatosan növekedett, olyannyira, hogy az évi hatszori megjelenést már képtelen voltam pontosan betartani, így 1999. márciusától a III. évf. 1999/7-8. márc.-ápr./máj.-jún.-i számától évente háromszori dupla számú és terjedelmű megjelenéssel biztosítom az évi hat számot.

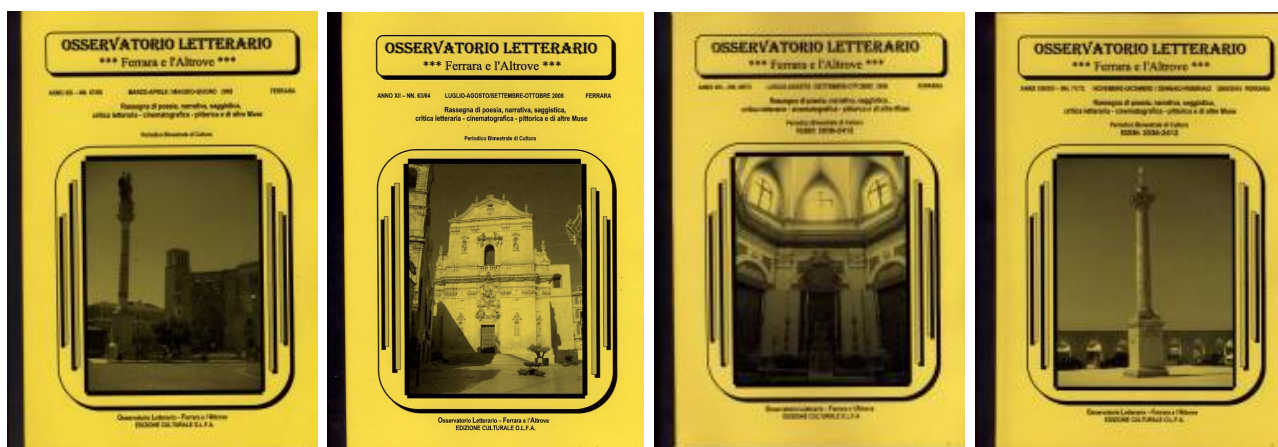
A folyóirat mostani szerkezete alapján az alábbi állandó rovatokra épül: *Editoriale* (Vezércikk), *Poesie & Racconti* (Versek & Elbeszélések), *Grandi Tracce* (Nagy Nyomok), *Epistolario* (Episztola), *Diario di Lettura: Galleria Letteraria & Culturale Ungherese/Lirica ungherese, Prosa*

Ungherese, Saggistica ungherese (Olvasónapló: Magyar Irodalmi és Kulturális Galéria/Magyar líra, Magyar próza, Magyar esszé), *Recensioni & Segnalazioni* (Recenziók & Jelzések), *Profilo d'Autore* (Szerzői profil) – ennek a rovatnak a folyóiratbeli helyzete változó ill. néha kimaradhat, *Tradurre – Tradire- Interpretare – Tramandare* (Fordítani – Ferdíteni – Tolmácsolni – Átöröktíteni), *L'Arcobaleno: Rubrica degli Immigrati Stranieri in Italia oppure Autori Stranieri d'altrove che scrivono e traducono in italiano* (Szivárvány: olaszországi külföldi emigránsok avagy másutt élő olasz nyelven író és fordító külföldi szerzők rovata), *Cocktail delle muse gemelle: Lirica – Musica – Pittura ed altre Muse* (Testvérműzsák koktélja: Költészet – Zene – Festészet és más Műzsák), *Saggistica generale* (Általános esszé), *Il cinema è cinema* (Mozi, az mozi), *L'Eco & Riflessioni ossia interventi di varie opinioni, critiche e di altre cose* (Visszhang & Elmékedések

avagy hozzászólások és különféle vélemény-nyilvánítások, kritikák és egyebek), *Notizie* (Hírek); *Appendice/Függelék: Rubrica delle opere della letteratura e della pubblicistica ungherese in lingua originale e traduzioni in ungherese/ A magyar irodalom és a publicisztika alkotásai eredeti nyelven és magyar nyelvű műfordítások rovata: Vezércikk, Lírika, Próza, Esszé, Episztola, Szerzői profil, Útinapló, Könyvespolc, Postaláda.*

E folyóiraton keresztül, a megjelenésétől kezdve teljes odaadással dolgozom az Olaszország és Magyarország közötti kulturális értékek kölcsönös átadásán, természetesen lehetőséget adva – mint ahogy már említettem – más nemzetek irodalmára és kultúrájára való kitekintésnek

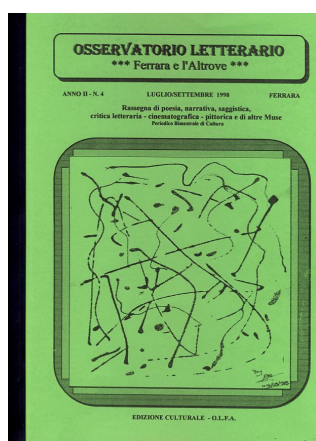

is. Nincs olyan szám, amelyben ne lenne szó századok óta tartó olasz- magyar kapcsolatokról, amelyek hatással voltak egymásra és saját kultúrájukra, művészetükre.

Különösen nagy lelkesedéssel adok teret a magyar művészi alkotásoknak, általában a magyar kultúrának, hogy az olasz olvasók az *Osservatorio Letterario* lapjain keresztül közelebb kerülhessenek szülőhazámhoz. A legrégebbi időktől napjainkig válogatok kultúránk, művészetünk, nemzeti örökségünk színes spalettájáról a klasszikusoktól a kortárs alkotóinkig. Lehetőségeim szerint nemcsak a hivatalos kánon szerinti alkotók munkásságát népszerűsítem folyóiratom lapjain, hanem a tehetséges, de hosszú évtizedeken át elhallgatott, háttérbe szorított rég- és közelmúltbeli nagyjainkat és tehetséges, arra érdemes, de háttérbe szorított, agyonhallgatott kortárs alkotóknak is szívesen adok publikálási lehetőséget. Mindezekre külön rovatokat biztosítok (ld. a felsorolt rovatokat), ahol csak magyar szerzők alkotásai jöhetnek szóba, ezeket publikáltam és publikálom olasz nyelven, lehetőleg a tükörhasámban az eredeti magyar szöveggel együtt. Sőt megragadok minden alkalmat, hogy a nemcsak magyaros rovatokba, hanem mindenhová beiktathassak magyar vagy magyar-olasz vonatkozású, olasz nyelvű írásokat. A párhuzamos, kétnyelvű publikálást rövidebb lírai vagy prózai alkotások esetében valósítom meg az erre létrehozott rovatokban, vagy a magyar nyelvű függelékben jelentetem meg a szóban forgó, nagyobb terjedelmű eredeti magyar szöveget. Fordított helyzetben is ugyanez fennáll. Az olasz nyelvű műfordítások legnagyobb részben az én munkáim, de fordítottak magyarból szülőhazámban és Olaszországban élő magyar honfitársaim is, de olaszok is, mint pl.: Erdős Olga, Gács Éva, Luigia Guida, Preszler Ágnes, Rényi Andrea, Mario De Bartolomeis, Amedeo Di Francesco, Fabrizio Galvagni, Adolfo Salomone.

A folyóirat kortárs szerzői közül a világ majdnem minden tájáról találhatók magyar és neolatin (olasz, spanyol, francia) nyelvű szerzők.

A borítólapon is többségében magyar vonatkozású képeket publikáltam fekete-fehérben, mint pl. az első számok számítógéppel alkotott fedőlap-illusztrációim: *Geometriai fantáziák* (I. évf. 1997/0-1., I./II. évf. 1997-1998/2., II. évf. 1998/5.), színes fotómontázsom a bolognai honfoglaláskori kiállításunkon és Göncz Árpád tiszteletbeli doktorrá avatásáról készített fényképeimből – ez az egyetlen színes borítólapi-illusztráció – (II. évf. 1998/3.), az akkor 12 éves leányom, Alessandra Bonani által készített *Színes csillogó vonalfantáziák* c. illusztrációja (II. évf. 1998/4.), Victor Vasarely: *Angyal* 1945 (III./IV. évf. 1999-2000/11-12.), *Szent István, Magyarország első királya* a Képes Krónikából (IV. évf. 2000/13-14.), Gábor Mihály *Flamenco* c. szobra, amely Budapesten a Flamenco Hotelnél található (IV./V. évf. 2000-2001/17-18.), André Kertész: *Washington Square, New York*, 1954 (V./VI. évf. 2001-2002/23-24.), az erdélyi Gy. Szabó Béla Dante Alighieri *Isteni Színjátékához* készített könyvben megjelent domborműsorozatáról készített fényképfelvételek, amelyeket egy, a folyóiratot négy évig támogató szerzőm készített (VI. évf. 2002/25-26 - XI. évf. 2007/57-58.), pugliai fényképfelvételeim (XI/XII. évf. 2007-2008/59-60 – 2010, napjaink évében még folyamatosan).

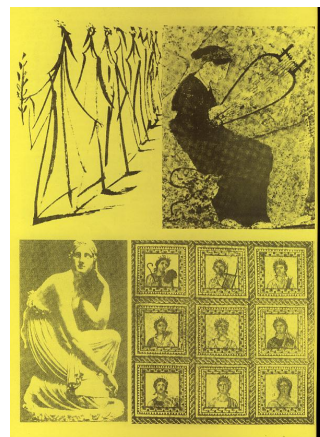
A borító hátsó oldalán látható négy műzaábrázolásból kettő magyar alkotás: Borsos Miklós grafikája (*A kilenc műza*) és Ferenczy István szobrának képe (*A pásztorlány, avagy a művészetek kezdete*).

A nyomtatott *Osservatorio Letterario* mellékleteként időnként megjelennek olasz és magyar nyelvű vagy vonatkozású monográfiák és online függelékek egyaránt. Az online függelékek túlnyomó többségben szándékosan magyar nyelvű és magyar vonatkozású, vagy olasz-magyar évszázados kapcsolatokra utaló esszék, tanulmányok. Ugyanígy a nyomtatott változat előzetes online kóstolójában is elsősorban magyar nyelvű vagy magyar vonatkozású rovatok olvashatók. A műfordítások kivételt képeznek, ezek esetében minden nyelvről készült műfordítást felteszek a világhálóra, nemcsak magyar vonatkozásúakat.

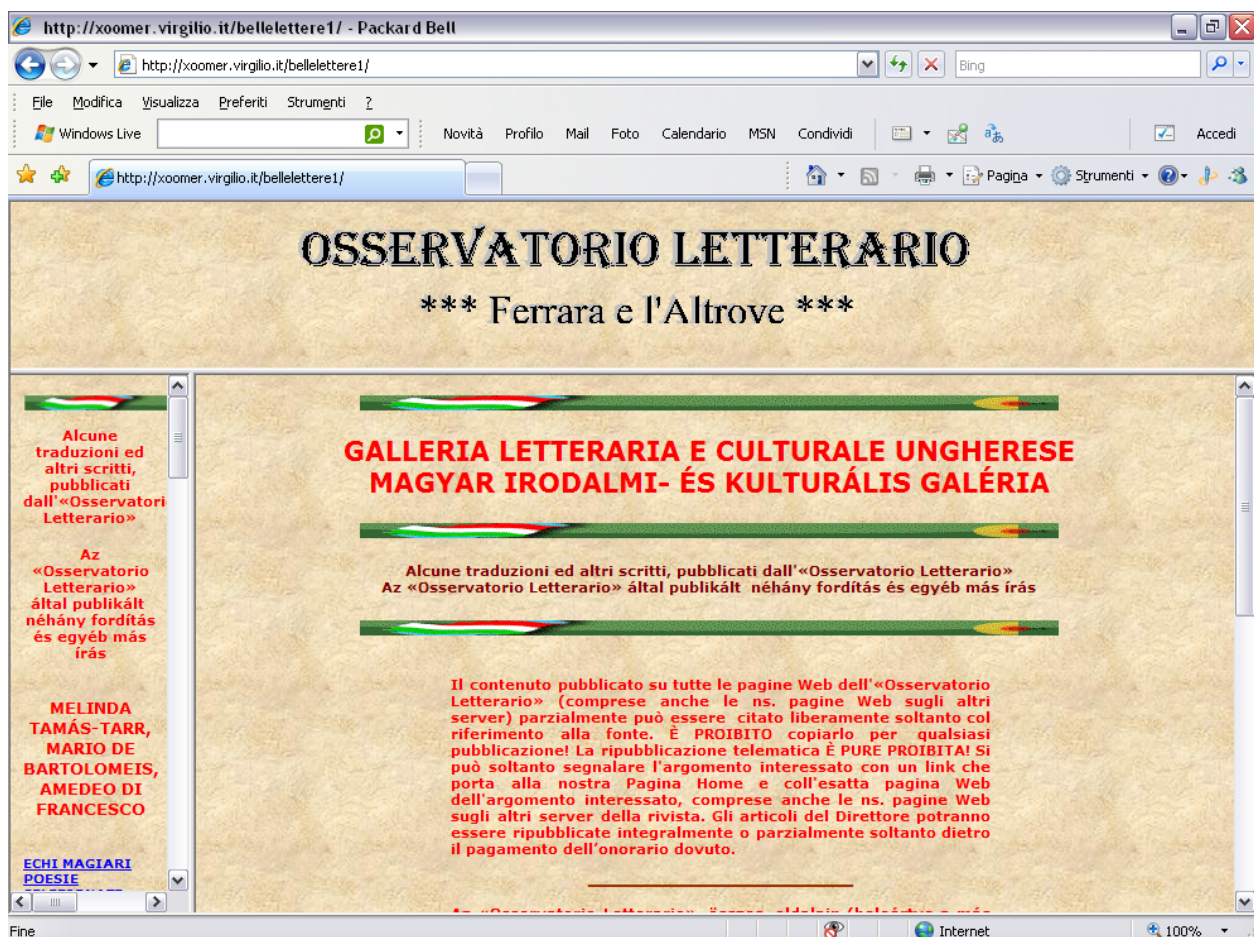
Az irodalmi füzetek sorozatban megjelent magyar vonatkozású vagy magyar nyelvű nyomtatott hungaricumok, azaz a magyar és olasz szerzőim nevei és alkotásai – az én szerkesztésemben – és saját önálló köteteim címei a folyóiratom alábbi weboldalain megtalálhatók :

<http://www.osservatorioletterario.net/> <http://www.testvermuzsak.gportal.hu/>
<http://www.osservatorioletterario.net/bibliografia.htm> <http://xoomer.virgilio.it/bellelettere/>
<http://www.osservatorioletterario.net/archiviofascicoli.htm> <http://digilander.iol.it/osservletter/fascicoli.htm>
<http://xoomer.virgilio.it/bellelettere/tolnai.htm>
<http://digilander.libero.it/osservletterdgl1/tolnaibiroabeleltfuzetantologia.htm>
<http://www.osservatorioletterario.net/pubblicazioni.htm> http://xoomer.alice.it/dr._szitanyi_gyorgy/
<http://xoomer.virgilio.it/bellelettere/szitanyi.htm>

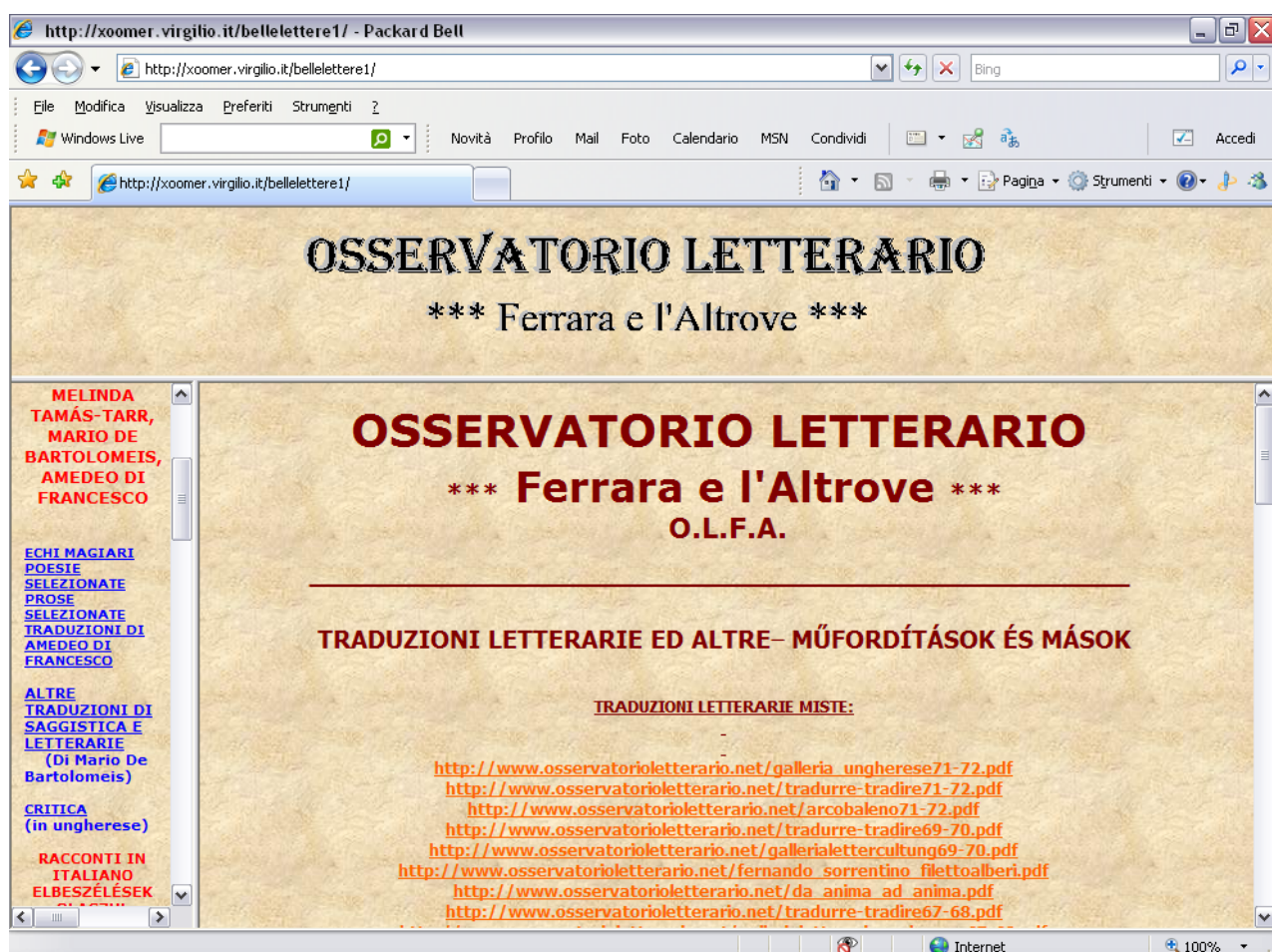
Íme az *Osservatorio Letterario* majdnem 15 éves tevékenységét dokumentáló néhány weboldal, amit szintén csak én szerkesztettem:

<http://www.osservatorioletterario.net/> (az O.L.F.A. honlapjának nyitó oldala)

<http://xoomer.virgilio.it/bellelettere1/> (magyar irodalmi- és kulturális galéria)

<http://www.osservatorioletterario.net/tradletter.htm> (műfordítások és mások)

http://www.osservatorioletterario.net/archiviofascicoli.htm - Packard Bell

http://www.osservatorioletterario.net/archiviofascicoli.htm

File Modifica Visualizza Preferiti Strumenti

Windows Live Novità Profilo Mail Foto Calendario MSN Condividi

http://www.osservatorioletterario.net/archiviofascico...

OSSERVATORIO LETTERARIO
 *** Ferrara e l'Altrove ***
 O.L.F.A.

ARCHIVIO DEI FASCICOLI EDITI
A FOLYÓIRAT KIADOTT PÉLDÁNYAINAK ARCHÍVUMA

Il numero attuale/Aktuális szám:
 (Click sulle immagini/Klikk a képekre)

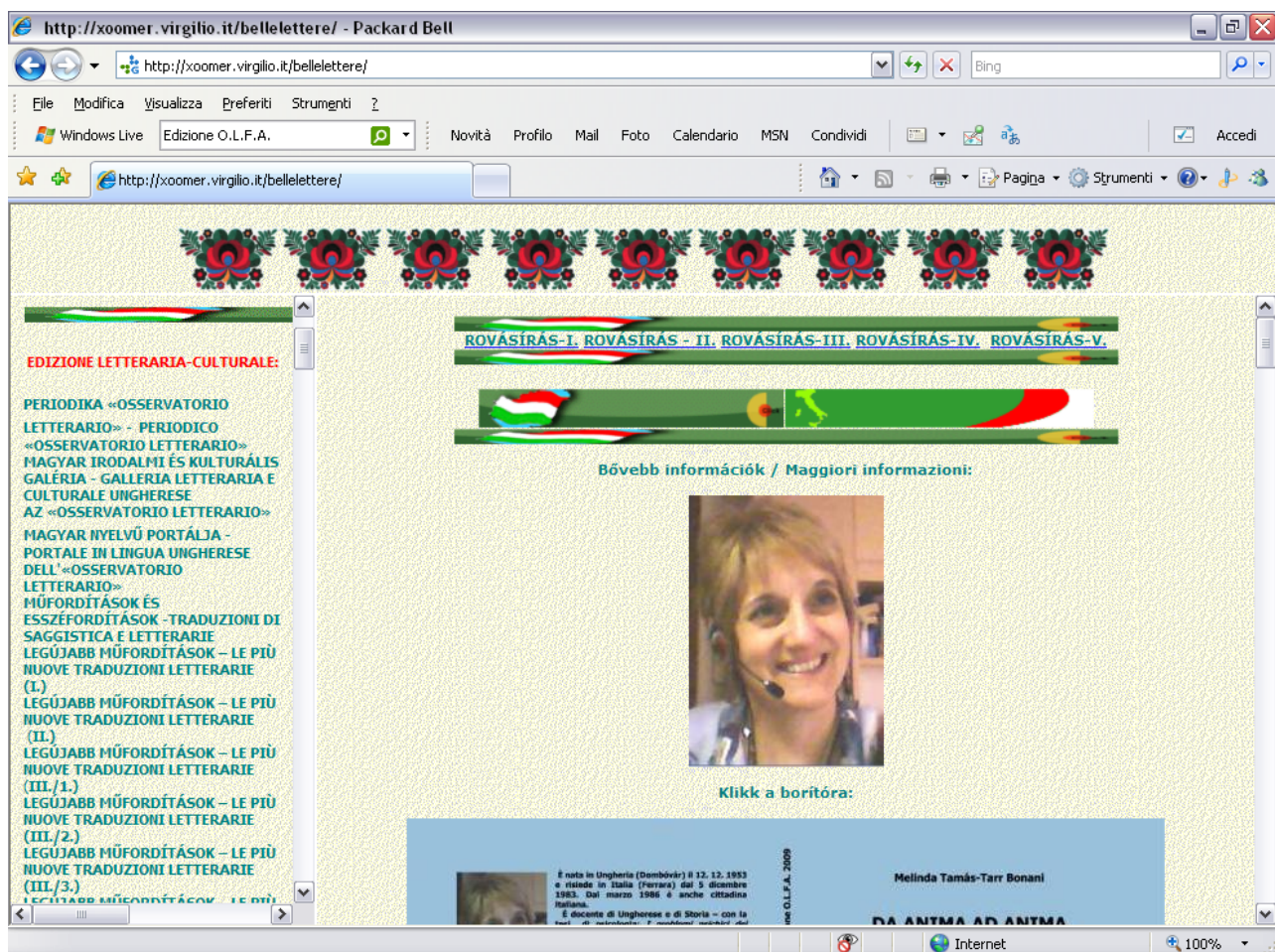
Ultimi fascicoli/Utóbbi példányok:

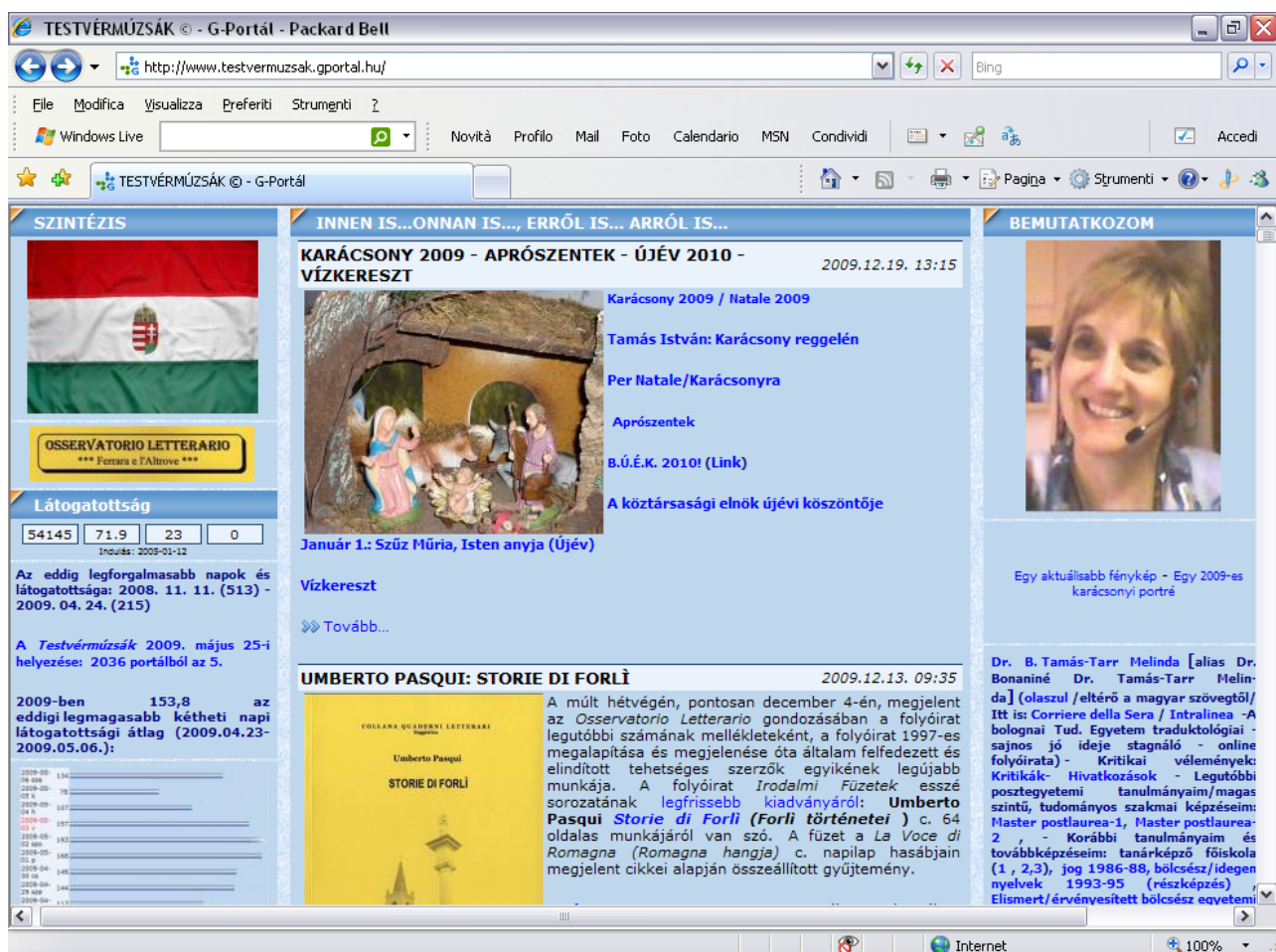

Fascicoli remoti / Legreggiori példányok

TESTVÉRHÜZSÁR - PORTALE UNGERESE / MAGYAR PORTÁL - ARCHIVIO-DGL - ARCHIVIO-DGL1
 HOME PAGE

<http://www.osservatorioletterario.net/archiviofascicoli.htm> (A megjelent számok archívuma 2010. jan. 8-án)
<http://digilander.libero.it/osservletter/fascicoli.htm>

<http://xoomer.virgilio.it/bellelettere/> (az O.L.F.A. magyar nyelvű nyitólapja)

<http://www.testvermuzsak.gportal.hu/> (magyar nyelvű kiegészítő portálom 2010.01.08-án)

A folyóiratban a IX. évf. 2005. 43/44. március-április/május-júniusi számától van magyar nyelvű függelék, a magyar nyelvű vezércikk viszont csak a XI./XII. évf. 2008/2009. 59/60. november-december/január-februári számában jelenik meg, amely a legtöbb esetben az eredeti olasz nyelvűnek csak részbeni fordítása, annak kissé eltérő, módosított változata.

A folyóirat terjedelmének növekedését illetően jelentősen megnövekedett, az induló 22 oldalas kísérleti számot jócskán túlhaladta eljutván a 250. (+ 1½ oldal melléklet) oldalszámig. A 2009/2010. 71/72-es dupla szám rendkívüli oldalszáma után a következő, 2010. márciusában megjelenő szám visszatér a korábbi 90-158 oldal közötti kisebb terjedelemből. A magyar nyelvű függeléknel is megfigyelhetjük a terjedelemből: a IX/X. évf. 2005/2006. 47/48. november-december/január-februári számtól az egy-két oldalas magyar nyelvű rovat alábbi oldalszám-változása tapasztalható: 14, 8, 14, 11, 27, 40, 44, 49½, 52, 20½, 38, 59¾, 80¼.

1998. október 31-én a folyóirat pontosan egyéves létezése után elnyerte «Az ezer legjobb vállalkozó ötlet egyike» címet, mely pályázatot a Milánói Népi Bank (Banca Popolare di Milano) és a *Corriere della Sera* országos napilap hirdetett meg. 2001. március 25-én pedig az olasz Radio Rai trentói kirendeltsége jelezte a folyóirat tevékenységét a Rai 1 Sergio Tazzer vezette *Mittel Europa* c. műsor *Est Ovest* rovatában. A folyóirat indulásakor nagy öröm volt ez a két elismerés, csak hogy csak erkölcsi elismerésből nem lehet megélni. 1997-től rengeteget fejlődött, gazdagodott a periodika, de ennek ellenére és több mint egy évtizedes fennállása óta semmiféle ilyen jellegű elismerést az *Osservatorio Letterario* nem kapott, holott azóta inkább megérdemelné, mint egyéves létezésekor...

Íme az *Osservatorio Letterario* legutóbbi két dupla számának tartalomjegyzéke:

http://www.osservatorioletterario.net/osservatorio71-72_indice-tartalom.pdf

http://www.osservatorioletterario.net/osservatorio73-74_2010.pdf

Befejezésül, íme egy-két válogatás a jelentősebb szerzői- és olvasói véleményekből, amelyek ugyan lelkesítenek és erőt adnak a további munkákhoz, de nem oldják meg a kiadással járó óriási anyagi nehézségeket:

«Kedves Igazgatónő! Megkaptuk a folyóirat 15/16, 17/18 számait és köszönjük. Szeretnénk kifejezésre juttatni elismerésünket a számok gazdag tartalmáért, amelyek a tanszék könyvtárába lesznek beillesztve.

Igen sok jót, jó munkát, kívánok.

Hajnóczi Gábor

Tanszékvezető» (Prof. Hajnóczi Gábor, Pázmány Péter Tud. Egyetem, Olasz Tanszék, Budapest/Piliscsaba, 2000. 11. 17. [Olaszból én fordítottam.]

«Kedves Melinda! Nagyon köszönöm érdekes és színes folyóiratának, az *Osservatorio Letterario*-nak megküldését és azt, hogy rólam is megemlékezett benne. Igazán szép és dicséretes, hogy Olaszországba költözött magyar asszonyaink ilyen lelkesen és odaadóan szentelik magukat a kultúra és benne Magyarország szerepe ápolásának és terjesztésének, – gondolom nem volt könnyű ezt a vállalkozást elkezdeni és eredményesen folytatni. [...] Tevékenységéhez további kitartást és szép eredményeket kívánva szívélyes üdvözzel: Jászay Magda» (Dr. Prof. Jászay Magda, történész; Budapest, 2001. 03. 21.)

«Kedves Melinda, örömmel vettem a „Reimsi angyal” fordítását, publikációját a folyóiratában... [..Ld. itt is] Jó tudni, kedves a szívemnek, hogy felfigyelt a munkáimra és szereti őket! Olasz nyelven még kb. 20 évvel ezelőtt jelent meg rólam hosszabb méltatás és novellák, az „Ungheria oggi” (ha jól írom) kiadványban, de ez inkább hivatalos volt. [...].

Gratulálok életviteléhez: nem lehet könnyű magyarnak lenni, még szép Itáliában sem; de lám, segít a szerelem, a gyerek – és az a nemes eltökéltség, hogy segítse hazája kultúráját megismertetni. Ezért csak köszönet jár – s férjének is, hogy magával tart a munkában!

Remélem, hallunk még egymásról. Bánjon novelláimmal tetszése szerint! Szeretettel üdvözlöm: J. Anna.

U.i.: Egy szál virág mellékelve...» (Jókai Anna, író, tanár; Budapest, 2001. 03. 25.)

«Tisztelt Asszonyom, nagyon köszönöm, hogy elküldte a *RAI adásában elhangzott hír szövegét*. Minthogy abban nem csupán tényközlés, hanem értékelés, sőt elismerés is van, engedje meg, hogy szívből gratuláljak. További jó munkát kívánok. Hajnóczi Gábor » (Prof. Hajnóczi Gábor, Pázmány Péter Tud. Egyetem, Olasz Tanszék, Budapest/Piliscsaba, 2001. 03. 26.)

«Kedves Melinda! Nagyon köszönöm április 2-i leveléhez mellékelte „*Le voci magiare*” című fordítás-antológiáját. Nagyon jó és reprezentatív a válogatás és igazán szép munka a fordítás. Tudom tapasztalatból, hogy a fordítás nem könnyű vállalkozás és kétszeresen nehéz, ha költeményről van szó. Kicsit lehangoló, amit saját verseiben ferrarai beilleszkedése nehézségeiről ír. Pedig eredményei, sikerei nem ezt mutatják. Keveseknek sikerülne ilyen stabil irodalmi-kulturális kezdeményezést megvalósítani és ehhez megfelelő alapokat és értő közönséget találni. Tudom, mind ehhez bátorság, energia és kitartás szükséges, de úgy látom, ezeket bőségesen kamatoztatja. Magyar kulturális vezetésünk örülhet, hogy Olaszországban ilyen lelkes képviselői vannak ügyünknek.

Még egyszer köszönöm kedves figyelmét és munkájához további szép eredményeket kívánok.

Szívélyes üdvözlettel. Jászay Magda» (Dr. Prof. Jászay Magda történész, Budapest, 2001. 05. 2.)

«Kedves Melinda, a *füzetet* köszönettel megkaptam, örülök, hogy sort kerítettél a fordításra. Amit az olasz nők helyzetéről írsz, elkeserítő. Nem tudom, hogy érvényesülnék abban a közegben! Neked egy biztos fogódzkodás azért van: a magyar nyelv és a vállalt feladat. Nem kevés!

Szeretettel gondolok Rád, forgalmas életedem kellős közepéből: Anna» (Jókai Anna, író, tanár; Budapest, 2001. 05. 15.)

«Kedves Melinda Asszony! Nagy-nagy örömmel kaptam meg küldeményét [...], a számomra igen értékes anyagot. Szívből gratulálok nagyszerű irodalmi munkásságához, gratulálok Önnek, mint költőnek és műfordítónak. Egy költeményét már ismertem a Botev-évkönyvből magyarul, most olaszul is olvashatom. Ritkán olvas az ember ilyen nagyszerű költeményt. Veszprémi személyes ismerőseimet is felfedeztem, Dr. Paczolayt, Kemény Gézát. Nincs olyan nap, hogy ne venném kézbe *küldeményének egy-egy füzetét*. Most néhány szót engedjen meg magamról. Én 1943-ban érettségiztem olaszból, innen van némi tudásom. Kétszer műtötték gerincemet, mindkét alkalommal sokáig béna voltam, ágyhoz kötött és ekkor vettem elő régi olasz könyveimet, hogy a lakáshoz kötöttséget hasznosan töltssem. [...] Napjaim főleg a lakásomon folynak, csupán rövid sétákra vagyok képes. Már nem veszek részt irodalmi vagy egyéb művészi rendezvényeken. Viszont naponta előveszem Melinda asszony könyvecskéit és mondhatom: örömmel forgatom ezeket. Köszönöm ismételten, hogy ilyen szép élményben részesített engem, egykori munkatársát.

Sok-sok szeretettel üdvözlöm Önt és családját, kívánom, hogy irodalmi tevékenységét további sikerek koronázzák, nagy dolognak tartom, hogy magyar költők verseinek olvasását lehetővé teszi az olaszok számára.

Ismételt üdvözlettel és őszinte tisztelettel: Kovács János» (Kovács János ny. Iskolaigazgató; Veszprém, 2001. 05. 31.)

«Kedves Melinda Asszony! Nagy-nagy örömmel kaptam meg levelét és szívből köszönöm Önnek, hogy újabb kiadványokat, CD-lemezt küldött. Külön megtisztelés számomra, hogy levelemet is lefordította és megjelentette az anyagban. Nagyon gazdag az irodalmi munkássága Melinda asszonynak és én, mint a magyar irodalom egykori tanára, csak a legnagyobb elismeréssel tudok erről beszélni. Ismerős, volt kollégáimat is örömmel és büszkeséggel tájékoztatom, hogy akivel együtt dolgoztam egykor, nagyszerű költő és író, de műfordítóként is igen nemes munkát végez, amikor az

olasz olvasókkal megismerteti a magyar költészet gyöngyszemeit és ezzel hazánknak komoly szolgálatot tesz. Költeményein átsüt a mai napig is kis hazánk, a szülőföld szeretete és ez azért jelentős, mert irodalmi értékeinket szíve mélyéből tudja más nyelven reprezentálni.

Ismételten köszönöm küldeményeit, kedves sorait. Kívánok Önnek további sikeres munkásságot. Szívből köszönti Önt és családját: Kovács János» (Veszprém, 2001. 07. 18. *Nota*: magyar –orosz szakos iskolaigazgatóm volt a Botev Ált. Iskolában, ahol utoljára tanítottam)

«Kedves Melinda! Néhány napja kaptam meg a lapokat és a könyvet. Gratulálok!!! Igazán. Ugyan még nem olvastam el mindent, de már így is nagyon sokat tanultam az írásokból. Érdekes, tudományos, szívhez szóló cikkeket találtam bennük. Renátónak (férjem) is átadtam olvasásra, néhány óra múlva közölte velem: «È una superdonna!» Majd még két óra elteltével nagy nevetéseket hallok. Mi történt? A «*Viaggio di nozze bis*»-t olvasta. Kijelentette, hogy Csehov és Bulgakov olvasása óta nem nevetett ilyen jól, mint most. Ennyit, nagyon röviden.

Legközelebb egy példánnyal többet nyomtassatok, mert mi is előfizetők leszünk.

Köszönök mindent! Baby» (Greksa Erzsébet, Salerno 2004. 03. 19.)

Kedves Melinda, valahol valahogyan rábukkantam az "Őszi dal" fordításaidra, és mivel ott voltak klasszikus költőink átköltései is, lehetett összehasonlítási alapom. Mondhatom, ha döntés elé állítanak, hogy kiválasszam, melyik tetszik legjobban, nagy bajba kerülök. Kelemen Patricia (Kelemen Patricia, Kanada, 2004. 04. 19.)

«Kedves Melinda!

Elnevettem magam, amikor megláttam, hogy Magadat fordítottad magyarra. Annyira jól szólt az olasz! A *lirádról* röviden annyit, hogy úgynevezett objektív líra, ami tőlem kissé távoli. Viszont ennyivel könnyebb felismernem az értékeit. Amikor Nemes Nagy Ágnes költészetéről írtam egy évfordulós kiadványba, akkor éreztem hasonlót: t. i., hogy az objektívnek mondott líra is lehet szép. Főleg akkor, amikor átsüt rajta a költő szubjektuma. Nagyon tetszik, amit alkotsz.

Fordítás. Mondok egy példát a bámulatba ejtésre. A példa az *Arany felhő* (Nuvola d'oro) második versszaka. Nyilvánvaló, hogy nyelvi okokból nem tudtam rímeltetni az első sort az utolsóval, az ötödikkal. Fogalmam sincs, mennyire kedvelt Olaszországban a kancsal rím, és nem tudhatom azt sem, mennyi ebben a tudatos és mennyi a született tehetség megnyilvánulása. Majd nézz utána, de az első sor cielo végére az ötödikben kancsal rím felel: duole. Ez mestermunka.

A fordításaidban a betarthatóság határaiig ragaszkodsz pontossághoz, ami ma már ritka. Mint módszer, és mint teljesítmény. Úgy hallom, hogy a magyar eredeti szólal meg. Nagyon-nagyon korrekt munka, akár elfogadásodra kérsz egy várost, akár más költőt fordítasz, érezni benne a zenét. Veszteség lenne, ha nem foglalkoznál ezzel.

[...]

[...] A szerelem nevű elmeállapotban valóban nehéz (majdnem lehetetlen) kiemelkedő szerelmes verset írni, ez bizonyított. [...]

Hogy mondjak valami keményt is: nagyon szívből és érzelemből írsz, így elmarad a szövegedből a játék. Nemes Nagy, akivel együtt emlegettelek (hidd el, hogy ez legalább egy rendes irodalmi díjat ér), abban tekinthető jobbnak (a legjobb költőnőnk volt!), hogy a külvilág leírásába építette érzelmeit. Te tárgyiasítod (az is igazi vers), ő pedig a tárgyakban látta meg a maga lelkiállapotát. [...]

Nem nagy a különbség, de a Te tiszta vallomásod a romantika jellemzője, és a romantika – ha van is, naná, hogy van – ma már nem korstílus. Ez nem jelenti azt, hogy a posztmodern utáni időkben ne lehetne jó egy ilyen vers. De valahogy azt kellene megírni, amit tudtommal még senki, hogy a posztmodernnek (mit tesz Isten, az idézőjelezett, azaz idézetekből tákolt palimpszesztjeinek darabjai elsősorban a romantikából eredtek) voltak, de „megszüntetve megőrizve” maradtak csak

meg. Látod, elméletileg tudom, mit kellene, de nem tudom, hogyan lehetne. Talán kellene rajta agyalnom, összejöhetne.

Vagyis: lehet szerelmes verset írni, de már lefutott egy nemzedék, amelyik szégyellte az érzelmeit, és elviccelte. Ezt a szemléletet megőrizve, de túlhaladva lehetne olyat írni, ami ...-nak biztosan tetszene. Nem azért, mert ő a kádi, hanem azért, mert a helyieknél okvetlenül jobbat és – főleg – újabbat kell írni, hogy elfogadjon.

[...]

Amiben valóban extrának gondollak, az a fordítás. Mert ott mások érzelmeit kell közvetítened, nem a sajátokat, és ebben nagyszerű vagy. Itt csodálatosan működik az objektivitásod is, a kifejezőerőd is, az empátiád is. Jó verseket sokan írnak, de extra jó műfordítás ritkán születik. [...]» (Dr. Sztányi György, ny. főiskolai docens, újságíró, író, Gödöllő, 2004. 05. 08.)

«Kedves Melinda!

Először az **Őszi Chanson**ról. Barbár dolgot mondok, sokan kapásból fejemet vennék, míg el nem olvassák a Te fordításodat. Így éjjel és röviden: jobb, mint Szabó Lőrincé, ez biztos. Hogy Tóth Árpád-fordításához hogyan viszonyul, nem tudom kapásból megmondani, mert emlékszem ugyan, de mintha az jobb lenne az eredetnél. Igaz, Szabó Lőrincé hívebb, de hangzásban nem az igazi.

A nagyon-nagyon jónál nehéz jobbat készíteni, de csupán a hangzás miatt összegereblyézném a négy változatot egyé. A harmadik változat utolsó sora szenzációs. Mindegyikben van olyan sor, amelyiket felhasználva, akár az említett utolsó sorra visszafelé, föl lehetne építeni a legeslegjobbát.

Különben darabonként sem világ-, hanem magyar műfordítói színvonalon is a csúcson jár. [...]

Nagyon magas színvonalú munkát művelsz, egyre jobban örülök, hogy összeszaladtunk.» (Dr. Sztányi György, ny. főiskolai docens, újságíró, író, Gödöllő, 2004. 05. 18.)

«Kedves Melinda, ez igen, egy sorban a klasszikusokkal !

Nos a ragyogó kritika olvasása után alig volt türelmem megtalálni a kritika tárgyát és akkor láttam, hogy az nem túlzott.

Már maga a tény, hogy **négy variánsára** is tellett tehetségedből kiemelkedő. Én nem vagyok szakember, így csak laikus magánvéleményemet mondhatom el. Figyelmesen elolvastam az eredetit (már amennyire tudtam), mint a Tóth Árpád- és Szabó Lőrinc-féle fordításokat, meg persze a Tiedet. Ami a ritmikát illeti, a Tóth Árpád fordítása tetszett a legjobban, de ami a szöveg- és főleg hangulathűséget illeti a Te első variánsodat találok a legjobbnak. Szívből gratulálok! Most mi következik? Talán Baudelaire, esetleg Les Fleurs du mal, vagy valami Villontól? Szeretettel üdvözöllek: Frédi» (Schneider Alfréd, Németország, 2004. 05.19.) [Kapcsolódó oldal: [Újabb műfordítás-variációk](#)]

«Kedves Melinda, több ízben összefutottunk már a neten és talán emlékszel is rám. Rómában élek 31 éve, magyar, befejezetlen jogi tanulmányaim után itt végeztem a La Sapienza bölcsészkarán, a német-magyar szakon, még 1982-ben.

Egy jó nevű irodalmi ügynökségnél van egy részidős állásom, ahol híres olasz kiadók (pl. Laterza) könyveit mutatom be német és angol nyelven külföldi kiadóknál jogmegvételekre és egy szintén neves római kiadóval működöm együtt mint lektor (német és angol nyelvű szép- és szakirodalmat olvasok és ajánlok, vagy buktatok meg).

Mindezt azért írtam le Neked, hogy lásd, értek valamennyire a szakmához. Az **Osservatorio Letterario**t rendszeresen követem on-line (korábban küldtél mindig linket az új számokról, de idén már sosem) és nagyon tetszik, fogadd őszinte elismerésemet! [...]

További jó munkát kívánok és szívélyes üdvözlétemet küldöm: Rényi Andrea» (Dr. Rényi Andrea, Róma, 2004. 11. 02.)

«Tamás-Tarr Melinda itáliai magyar költő, de leginkább esszéista s ez versfordításain is látszik. Versfordításai mögött a tudósi attitűd mutatja meg önmagát, mint szenvedélyes és akár eksztázisokat megélni akaró költő, pedig eszközei és egyénisége megvan ehhez. Ezért a lágyan hajló olasz líra néha keményen szól. Mindezekkel együtt értékes és tiszteletreméltó minden írása, magyarsága és a tudomány iránti elkötelezettsége példaértékű.» (Dr. Ladó László irodalomtörténész, esztéta, egyetemi tanár, kritikus, az irodalomtudomány kandidátusa in [Aranylani](#)/Kalendárium, Heti szemle 3)

«Kedves Melinda!

Olvasgatom az OLFA -t, s többek között a Diario di lettura c. rovatot. Őszintén szólván, asszonyom maga egy érdemes fordító, a magyar fordítók panteonjában lenne a helye. De amíg ezeket külön gyűjteményben ki nem adja, addig csak kevesen lesznek arra hivatottak, akik a maga remek fordításait teljes érdemében értékelni tudják.

A művészeket, irodalmárokat sohasem fizették meg. Amikor Rómában éltem, sok szomorú művészi sorsot láttam. Ismertem pl. festőket, templomi freskó restaurálókat és sokszor elcsodálkoztam rajta, hogy semmiért vagy egész potomságért dolgoznak.

Esetünkben a hazaiak nem tudják, vagy talán nem is vélik tudni, hogy egyes olasz nyelvjárások mennyire különböznek egymástól. Márpedig mint olyan, egy középkori kódex lefordítása merőben egy kolosszális munka. Ráadásul, ha éppen ők kezdeményezték ennek a terjedelmes műnek a fordítását, akkor tessék, az illetékeseknek kötelességük lenne illő módon meghonорálni azt. Viszont ezek az értelmiségi urak - de lehet, hogy amazok, azt nem tudom -, ilyenkor úgy látják a dolgot, hogy kérem a fordító csak érezze magát megtisztelve, s szépen örüljön annak ami van, a többit a vele járó hírnév majd úgyis kipótolja.

Látja a mi esetünkben valamikor merőben más volt a helyzet, mivel akkor az otthoni pártapparátus minden hatalmával gáncsolni próbálta az ún. Tarih-i Üngürüs néven ismert magyar ősgesta megjelenését. Amelynek Isztambulból való újra felhajszolása, majd lefordítása s annak kiadása, képzelje el évtizedekbe került, úgyhogy végül is egy teljes kálvária lett belőle. A fordítója Dr. Blaskovics József megrovást igen, de azon kívül egy árva fitying honoráriumot sem kapott érte. Nézze, ezt onnan tudom, mivel az alábbi ügyben leveleztem vele.

Részemről, miután lefordítottam a Tarih-i Adzsemet, s azt az illetékeseknek két éve átadtam, azóta sem hallottam többet felőle. Talán érlelik a munkát, ki tudja? Sajnos a jó öreg gárda úgy Józsi bácsi, mint Grandpierre Endre már oda van. Jelenleg nincsen olyan eminens személy, aki a dolgot tovább tapossa. Különben is azt mondják, hogy minden kéziratnak van egy külön-külön kiszabott sorsa. Hát „majd fogunk látni”, az egyszerű tót legény is azt mondta!

[...]

Azt mondják, hogy a Párizsban járt az ősz és A vén cigány c. örökbecsű költemények lefordíthatatlanok. Aranyt is nehéz fordítani, viszont A walesi bárdokat, nem tudom ki fordította, annyi bizonyos, hogy Kanadában azóta is odáig vannak érte.

Közben egy igen érdekes adatra lettem figyelmes az Editoriáléban, amelyet az olasz költészet eredete felől talált írni. Miszerint informált olasz körök valaha úgy vélték, hogy költészetük eredete egészen az égei civilizáció alapját megteremtő baltikumi finn népekig vezethető vissza.

Lord Byron szavai jutottak eszembe: Truth is stranger than fiction... etc. Az igazság furcsább a képzeletnél... Igen, ezt már több ízben tapasztaltam!

Tessék: úgy 15-20 évvel ezelőtt az egyik kolléga segítségével, Fr. Gregorio Garzia spanyol szerzetes írását az alábbi különös kitétel miatt fordítottuk le magyarra. Aki az Origen de los Indos del Nuevo Mundo e Indias Occidentales, 1729-ben Madridban kiadott könyvében az alábbiakat írta:

„A fehnusok, akiket szomszédaik finneknak, sine-finneknak vagy fioel-finneknak hívnak, Escheferus szerint a hunok nevén ismereteseek, (...) magukat egyébként Piheniennusoknak hívják, ami annyit tesz, mint a „hun” szó, (...) a Jeges tenger partján élnek, amely föld valaha a hunoké volt, a névhasználaton túl, miként Hornius mondja, elég csak lakhelyüket tekinteni, s már hunokként fogjuk fel, akik szintén az említett tengerparton éltek, de ugyanez a helyzet a sogorokkal vagy mogorokkal is, akik a hun elnevezés alá tartoznak.”

Ha majd kidolgozom a tervezett témát, talán akkor sikerül bemutatnom azt, hogy a kárpát-medencei szabir őslakók itáliai őshonos népeivel egy és azonos eredetűek voltak. Amelyből pedig kiviláglik, hogy ezek az őslakók, semmiképpen sem északról érkeztek le délre, hanem fordítva, a déli térségből kerültek volt fel úgy Itáliába, mint a Kárpát-medencébe. S innen aztán a baltikumi térségbe.

Mitöbb, van itt nálam egy másik kódex, az Oera Linda. Annak idején még maga Várkonyi Nándor is referált róla, de sajnos még eddig ez sincs lefordítva magyarra. Nos képzelje el, ez a roppant réginek vélt írás, hasonlóan ugyanezt igazolja!

Csak tudnám valahogy legalább mindezeket összehangolni az érdekelt olasz kutatókkal, de eddig minden törekvésem sajnos mindhiába volt.

Üdvözlettel: Americo» (Americo Olah/Oláh Imre, Cypress, vallástörténész CA , U.S.A., 2008. 06. 06.)

«Kedves Melinda,

a [Clemente Maria Rebora](#) költészetét bemutató [tanulmány](#) számomra nemcsak felejthetetlen élmény, de megállapíthatom, hogy Kegyednek különleges raport-ja van verseivel és egész spiritualitásával, mert a műfordítások olyan erővel hatnak, mintha eredetiek lennének! Ezt pedig csak egy lelki kapcsolattal lehet magyarázni! Ezt valami másod-ihletés hozhatná közelebb! Nemcsak az egész tanulmány, de a műfordítások ereje hatott rám igazán! Mindehhez gratulálok, mert egészen biztosan a leghökkentőbb és legmegnyugtatóbb műélvezetem volt!

A történelmi részeket csaknem mindennap olvasom, mert eltűnődtem "Régi dicsőség"-einken és a letűnésük okozta szomorúság mellé valamilyen megnyugvást ad, hogy valaha a mi nevünket is nagyobb becsben tartották!

[...]

Kézcsókkal: Imre» (Gyöngyös Imre, Nívó díjas író, költő, fordító, kritikus és festőművész, Wellington, Új-Zéland, 2008. 07. 12.)

«Köszönöm Melinda... én nagyon hiszek a magyar költészetben... rengeteg vér folyik ereiben, epikus érzék, a mélységekben kutatás képessége... és szükség van minőségi alkotásokra, mert hiányzik és mert megérdemli.» (Enrico Pietrangeli, újságíró, irodalomkritikus; Róma 2009. 08. 31. [Olaszból én fordítottam.]) A [Da anima ad anima/Lélektől lélekig](#) c. fordítás-antológiám folyamatban lévő recenziója kapcsán kapott e-mail. Kétnyelvű recenzió: [itt](#).)

«Kedves Melinda! [...] jól tudod, Te művészként (ti. fordítóként), én meg kutatóként (ti. kritikusként) viszonyulok tkp. ugyanahhoz: a mi közös kincsünkhöz, az utánozhatatlan, egyedi és egyszeri magyar költészethez!

Tényleg szinte képtelenség más nyelvre és kultúrára áttenni. Ezért le a kalappal Előtted és a hasonló vállalkozók előtt, akik ezt a szinte lehetetlent — igaz missziótudattal — mégis megkísérlik! Szíves baráti üdv: Tibor» (Dr. Szűcs Tibor, egyetemi docens, Pécsi Tudományegyetem, 2009. 10. 12)

«Kedves Melinda! [...] [az egyik fordításodról](#) igazán elismeréssel szóltam, a másiktól kevésbé. (Amúgy akkor még azt sem tudtam, ki vagy, hogy ti. régről ismerjük egymást.) Természetesen sajnálatos két dolog: (1) hogy csak ezt a két fordításodat vettem alapul (viszont azokról szerencsére konkrétan ítékeztem), (2) s hogy — mint említet — az egyiknek a szövegkörnyezetből történő kiragadásával torz összkép alakulhat ki. (De igen sajnálatosan ilyen az egész mai médiavilág: bizony szinte minduntalan az eredeti kontextusból kiragadott mozzanatokon szoktak lovagolni...)

[...]

Egyébként pedig nem kutyaütő fordító, hanem maestro vagy! [...]» (Dr. Szűcs Tibor, egyetemi docens, Pécsi Tudományegyetem, 2009. 10. 13.) [Forrás és a teljes szöveg: [Recenzió és levélváltások](#) ([Itt is](#))]

«[...]Gratulálok az Osservatorio Letterario legújabb, 250 oldalas, szép és gazdag tartalmú [71/72, 2009-2010](#) (november-februári) számához. [...]» (Dr. Paczolay Gyula, ny. egyetemi docens; Pannon Egyetem, Veszprém, 2009. 10. 29.)

«[...] Hallod, te hatalmas munkát végzel! Elkápráztató, mekkora anyaggal dolgozol! Nem beszélve még az olasz nyelvről, a fordításokról! Istenem Melindám, nem tudom képes lenne-e valaki Helyetted utánad csinálni!? [...] Szóval, belegondolni is elképesztő, mekkora a te tudásod! Csak szuperlatívuszokban lehet rólad beszélni. ... és arról, hogy valahol minden összejött.... Az irodalomszereteted, stb.... Leírni is hosszú lenne!

Nem tudom, bárki is egyáltalán fel tudja-e fogni és értékelni mekkorát teszel mindkét nyelvű irodalomért??? Hatalmas munka!! [...]

[...] Azt hiszem, te egyedülálló vagy, úgy észben, mint szorgalomban, akaratban, emberségben, mindenben! [...] Gondolom, az is közrejátszik, hogy értelmiségi családból jöttél, és már az értékrendszered is más, sokkal magasabb, mint másé! Tudnak-e egyáltalán bárhol, bárki értékelni téged? Mit érzel belül? Te magaddal meg vagy elégedve, vagy még többet szeretnél? Ennél többet már nem lehet! ... Szóval hála és köszönet illet meg nemcsak tőlem, mindenkitől, akit érdemesnek találtál bevenni ismereteid, ismerőseid, és barátaid közé! Nem beszélve magáról a hazadról! Elvihetnék Neked a Kossuth díjat, vagy az irodalmi Nobel- és békédíjat! Nem vicc! Még megérheted.!!! Úgy legyen! [...]» (Hollósy Tóth Klára, ny. főelőadó, költő; Győr 2009. 10. 30.)

«Nagyon szépen köszönöm a gazdag anyagú küldeményedet. Nagyon sok munkád van benne és nagyon-nagy anyagi áldozat az elkészítése... [...] Sok-sok köszönet a küldeményeidért. [...]» (Pék Béláné, ny. tanító; Székesfehérvár 2009. 11. 27.)

«A "[Forlì történetei](#)" c. füzettel egy pillanatra hátratekintettem és láttam, hogy sok év eltelt az első együttműködéstől. Az egész a 2001-es Janus Pannonius pályázaton való részvételemmel kezdődött, ahová beavagoltál két elbeszélésemet. Így ismerkedtem meg a folyóirattal, s így kedveltem meg [...]. Azóta crescendo a közreműködésem: az utolsó füzetel hetet publikált az Osservatorio... Az elbeszélések száma viszont több mint 30, pontosabban 32... Nem számítva a cikkeket és minden más beküldött és publikált anyagot, közülük munkáim recenzióit. Nem gyakori ilyen közelséget, érdeklődést tapasztalni, tehát nekem privilégium Veled és a folyóirattal együttműködni, amely szerintem sosem unalmas, sosem banális, mindig alapos és érdekes, pozitív, szép, nyílt és gazdagító, sznobizmus, akadémiizmus, intellektualizmus nélküli [...] Köszönet a nagyrabecsülésért, amely sosem hiányzott [...]. Hamarosan, remélem, nyilvánosan is elismerik a munkádat, amit évek óta végzel. Pillanatnyilag így mondok köszönetet, akkor is, ha többet érdemelnél. Jó munkát és kívánom, hogy legyen vidám az életed!» (Dr. Umberto Pasqui, Forlì 2009. 12.06. [Olaszból én fordítottam.]

«Kedves Tamás-Tarr Melinda tanárnő! Érdekes, hogy mindennapjaink városában jelenlévő néhány kiválóságról véletlenszerűen, az interneten keresztül szerzünk tudomást.

Belepillantottam a folyóirat szájtaján letölthető [pdf](#) fájlba és benne hasznos információkat, érdekes esszéket és minőségi szerzők ajánlatát találtam. Egyszóval előfizettem rá [...].Gratulálok a munkájához [...].» (Angelo Andreotti, képzőművész, költő, Ferrara 2009. 12. 11. [Olaszból én fordítottam.]

« Kedves Melinda!

Őszintén gratulálok a [jeles munkához](#)! Legyen olasz, latin avagy francia az anyag, amikor fordításról van szó, a maga érdeme elvitathatatlan! Viszont vég nélkül továbbra is vitatott kérdés a műfordítás elveivel s érdemeivel kapcsolatos téma.

Különben „a műfordítást - ahogy Babits írja -, sokkal nagyobb és fontosabb dolognak tartom, mint amilyennek látszik.” Ha valaki ilyen munkába belefog, nézetem szerint annak nemcsak az adott kor sajátos gondolkodásával, irodalmi nézeteivel kell tisztában lenni, hanem Arany János szavaival: „Ismerni kell a nyelv szellemének élő nyilatkozatait” is. Hiszen egyes mű fordításánál akadnak talányos, szerfelett elvont gondolatképek. Jó példa erre a Divina Commedia terzinái, amely Babits véleménye alapján: „még talánynak is tökéletesebbek minden más talánynál, melyet alkotás valaha műfordító elé állított.” Mint pld. azon misztikus átlényegülés, amelyről - mint személyes transzcendentális élményről -, az egyik kantójában Dante beszámol.

Mindenesetre, szerény meglátásom szerint elsősorban csak az bírálhat el jogosan műfordítást, aki már maga is fordított. Sőt, kiváltképpen azok hivatottak erre, kik a magyar líra remekeit egy idegen nyelvre fordítják le.

Asszonyom, az antológia kiadásával nagy fába vágta a fejszét! Egy ilyen választékos munka közreadására határozottan csak egy olyan irodalmár tud sikeresen vállalkozni, mint maga, aki nemcsak hogy teljes felkészültséggel, hosszú gyakorlattal és kiváló irodalmi műízléssel rendelkezik, hanem merőben ismeri azt a nyelvet, amelyen kiadja.

További jó sikereket kívánok: Imre²

(P.s. Amúgy is, ki merne egy ilyen jeles fordítóval nyílt vitába szállni, ki az egri nők módjára tudja forgatni a pennát!)

¹ Melinda Tamás-Tarr Bonani: *Da anima ad anima* (Lélektől lélekig fordítás-antológia, magyar, francia, spanyol, latin versek az eredeti szöveggel) Edizione Osservatorio Letterario Ferrara e l'Altrove/ O.L.F.A., Ferrara, 2009, 150 old. (²Americo Olah/Óláh Imre, vallástörténész, Cypress, CA, (U.S.A.), 2010. 02. 08.)

«Drága Melinda, megkaptam a folyóiratot. Nagyon-nagyon örülök a *recenziódnak*, mert teljesen eltálalta költészetem szimbolikájának legigazabb jelentését.

Végsohig hálás vagyok a recenzióért és a kultúráért is, amit a szép folyóiratoddal terjesztasz.

Még egyszer köszönöm és szeretetteljes üdvözetem: FrancoS» (Dr. Franco Santamaria, olasz-francia tanár, költő, festőművész; Poviglio (Re), 2010. március 21. [Olaszból én fordítottam.]

«Kedves Melinda, köszönöm kedves leveledet. Csodálom továbbra is azt a hatalmas munkát, amit végzel.

Én sokat beszélek róla a tanítványoknak, felvettem a kurzusaim tematikájába. [...] Szeretettel üdvözlö: Judit» (Dr. Józsa Judit, egyetemi docens, Pécsi Tudományegyetem, Olasz Tanszék; Pécs, 2010. március 21.)

«Szia Édes Melindám!

Nagyon köszönöm a *könyvnyi folyóiratot*. Megkaptam. Dicséret és hódolat illet érte. Nem tudom, tisztában vannak-e értékével, értékeddel, hogy milyen erőfeszítéseket teszel a magyar és a világirodalomért se idődet, se erődet, se idegzetedet, se türelmedet nem kímélve.

Megint hatalmas munka fekszik e lapok között. Lenyűgözött új hazádban való barangolásod. Mindenre odafigyelsz, minden természeti és emberi csodára. Mert mindenféle művészet csoda is, a lélek, az istenáldotta tehetség csodája, amire te kifinomult lélekrezgéssel reagálsz. Aztán nem beszélve azon tehetséges íróról, mint Tormay Cecile, közlöd írását, mert értékesnek tartod, és itthon még csak meg sem említik. Aztán sorolhatnám, de te tisztában vagy lapod értékével. Igen, sem hálás lenni, sem megköszönni nem lehet, csak silány utalást tenni rá, hogy valami igazi, kézzelfogható, nemes hála illet meg téged. Óh, ha én lehetnék a Művelődési miniszter, vagy valami irodalmi vezető, Kossuth díjra jelölnék! Nem vics, nem üres bók Melindám, megérdemelnéd... és lehet, nyitott kapukat döngetek, és egyszer tényleg meg is kapod.

Köszönöm neked amit értem is teszel, s a megőrzendő értékekért.

A napokban várd a postást, remélem, megkapod leveletem!

Kívánok neked minden jót, boldog Húsvétot, feltámadást, melyben nemcsak Krisztus támad fel, de az emberi tisztaság, nemes értéke is. A „válaszka” leveledet külön köszönöm. Én szintúgy érzek veled szemben, mint te velem! A Jó Isten legyen Veled, kísérje életedet!
Sok szeretettel öllelek: Klára» [...]» (Hollósy Tóth Klára, ny. főelőadó, költő; Győr, 2010. március 24.)

«Kedves Melinda!

Őszintén szólván érdekes és válogatott anyagot hozott az OLFA. Eddig is mindig kedvenc olvasmányom volt az Antiche tracce magiare c. rovata. Végtelen csodálom mily szépen összeszedte és kidolgozta a lett események háttérét. Kushkumbaev pompás cikke pedig egy külön adomány volt számomra, ezt úgy veszem, mintha nekem szánta volna. Kérdés, ugye van ennek a jeles kutatónak weboldala? Aztán sorolhatnám tovább: dr. Benkő Mihály tanulmányát s vitairatát egyaránt érdekesnek és felvilágosítónak találtam.

Most pedig áttérve a tervezett II. részre, amivel következő a helyzet. Eddig azt véltem, hogy a műzsák történetével fejezem be a cikket. Kész! Igen ám, de közbejött egy különös véletlen - már ha egyáltalán vannak ilyen véletlenek-, ki tudja? Mert hogyan lehet az, hogy amikor az ember olykor keres valamit s közben tiszta véletlenül rátalál valami egészen másra? [...]

Ahogy látni fogja, magában véve ez egy egyedülálló s különös érdemű terjedelmes munka! De persze legyen mindenki saját magának a bírója. Amikor beleolvastam részemről olyan benső gondolat támadt, hogy a témába vágó, tehát szűz Máriára vonatkozó részleteket, valahogy meg kéne szólaltatni - a maga segítségével-, az Egyetemes Anyában. Ugyanis itt egy kis fordításról lenne szó, s ez pedig közös munkát igényelne. Mit gondol Melinda? Nem tudom..., Hiába....?

Boldog húsvéti ünnepeket kívánok: Imre» (Americo Olah/Oláh Imre, vallástörténész, Cypress, CA, (U.S.A.), 2010. 04. 01.)

Megjegyzés: Ez a szöveg a 2010. január 8-án egy felkérésre írt bemutatkozás bővítettebb, kötetlen stílusú változata.

Elkészült: 2010. április 6-án 11:30-kor

Frissítés: 2010. április 13.18:59, április 17 17:39, április 22. 18:02